

Kommissorium for en dåbskommission

Dato: 22. maj 2023

Akt nr. 276643

Sagsbehandler
Katrine Gunnersø Søndergaard

I. Baggrund

Siden reformationens indførelse i Danmark 1536 har der været flere kommissionsarbejder, som har skullet drøfte og gennemreflektere dåbsteologi og -ritualer i forhold til befolkning, kultur og samfund.

Det nuværende dåbsritual blev efter et forudgående grundigt liturgiarbejde autoriseret ved kgl. resolution af 12. juni 1992.

I de forløbne 30 år har der vist sig en række nye behov, der har medført ønske om udvikling af forskellige mindre ændringer af dåbsritual og dåbspraksis som svar på disse behov. Der kan f.eks. nævnes lørdagsgudstjeneste med dåb og drop-in dåb, brug af forskellige inddragende og symbolske tiltag m.m. ved dåb.

Det har ligeledes vist sig, at antallet af dåb af unge og voksne har været stigende, hvilket har medført ønske om at kunne anvende andre bibeltekster og bønner end de autoriserede.

Desuden er der blevet udgivet nye dåbsbønner og -salmer, hvor dåbens betydning søges formidlet i et mere nutidigt sprog. Tilsvarende er der fra forskellige sider blevet fremlagt forslag til nye dåbsritualer. Disse udgivelser og forslag er sket ud fra et ønske om at få dåbens betydning og teologi talt ind i tiden/samtiden.

Endelig er der blevet rejst spørgsmål om, hvorvidt det fælleskirkelige perspektiv ved dåben skal reflekteres yderligere i dåbsritual og -praksis i folkekirken, end det sker nu.

På den baggrund blev der på biskoppernes foranledning i november 2016 nedsat en arbejdsgruppe, der bl.a. skulle undersøge og belyse de ovennævnte emner og forhold, herunder den historiske og nutidige betydning af dåbens teologi.

I foråret 2019 udkom en rapport med arbejdsgruppens drøftelser og overvejelser. Disse blev drøftet både lokalt, i bredere sammenhænge og ved en national liturgikonference den 13. november 2021.

Biskopperne har løbende fulgt disse drøftelser og overvejelser.

Dåben er, ligesom nadveren, et sakramente og en drøftelse af dåbens teologi og ritual er således også en drøftelse af folkekirkenes bekendelsesgrundlag og rammerne for dets fortolkning. Dåben har desuden folkeligt set både traditionsbærende, kulturel og social betydning.

Biskopperne besluttede på bispemødet januar 2022, at man ville anmode Kirkeministeriet om at nedsætte en kommission til at reflektere og drøfte dåbsteologi og -ritual og -praksis., Kommissionen skal på baggrund heraf fremlægge en vurdering af, hvorvidt der er behov for større eller mindre ændringer, som i givet fald skal udmøntes i et forslag til et nyt dåbsritual. Et forslag til nyt

dåbsritual vil herefter skulle i en bred offentlig høring inden en evt. indstilling til autorisation.

Side 2

Akt nr. 276643

I lyset af, at der nogle steder er nye dåbspraksisser, herunder bl.a. brug af inddragende og symbolske tiltag ved dåb, dåbsgudstjenester uden for højmessens mm., har det tilsvarende vist sig, at der er behov for at få udarbejdet vejledninger samt at drøfte teologiske og folkelige implikationer af de nye praksisser. Vejledningerne skal godkendes af biskopperne men ikke autoriseres ved kgl. resolution.

II. Kommissorium for dåbskommission

På baggrund af ovenstående er det besluttet at nedsætte en dåbskommission med følgende opgaver:

1. Kommissionen skal overveje evt. behov for - og i givet fald komme med forslag til - supplerende bibelske tektlæsninger (ud over de to nugældende), særligt til brug i forbindelse med dåb af unge og voksne, men også til dåb af børn. Herudover skal kommissionen vurdere, om de foreslåede læsninger skal være alternative eller supplerende til de allerede autoriserede tekster.
2. Kommissionen skal overveje evt. behov for - og i givet fald komme med forslag til - supplerende bønner på den nuværende takkebøns og dåbskollekt plads, særligt til brug i forbindelse med dåb af unge og voksne, men også ved dåb af børn. Der kan være tale om nyformulering, men også om allerede skrevne dåbsbønner. Kommissionen skal endvidere vurdere, om de foreslåede bønner skal være alternative eller supplerende til de allerede autoriserede bønner.
3. Kommissionen skal overveje evt. behov for - og i givet fald komme med forslag til - mindre sproglige justeringer af den nuværende dåbsbøn og dåbskollekt samt dåbsritualet generelt. Kommissionen skal i den forbindelse ikke forholde sig til bibeltekster, trosbekendelse og Fadervor.
4. Kommissionen skal overveje samt komme med forslag til formulering af forkortet tilspørgsel af trosbekendelsen i forbindelse med dåben ved gudstjenester, hvor trosbekendelsen siges eller synges af menigheden i fællesskab. Endvidere skal kommissionen vurdere de teologiske, rituelle og folkelige aspekter, som forkortet tilspørgsel vil indebære.
5. Kommissionen skal overveje og komme med forslag til en alternativ formulering af det indledende spørgsmål i dåbsritualet om hjemmedåb og give sin vurdering af, hvad det vil betyde teologisk, rituelt og folkeligt at undlade spørgsmålet frem for at fastholde det som indledning af dåbsritualet.
6. Kommissionen skal give sin vurdering af vægtningen af de tre trosartikler i det nuværende dåbsritual. Tilsvarende skal kommissionen give sin vurdering af dåbens betydning teologisk og som sakramente i spændet mellem tradition og bekendelse på den ene side og samfund på den anden side. I vurderingen inddrages også spørgsmålet om fremmedhed og andethed i relation til forståelighed og nutidighed (erfaring).

Mødet med ritualet kan være en fremmed erfaring, der skal indoptages, men også mødet med et andet element. Ritualet skal på samme tid være båret af traditionstro og erfaringsnærhed.

Side 3

Akt nr. 276643

7. Hvis kommissions overvejelser i forbindelse med behandling af punkterne 1-6 fører til konkrete forslag, som vil medføre ændringer af det nuværende autoriserede dåbsritual, på et eller flere punkter, skal kommissionen på den baggrund udarbejde forslag til et nyt dåbsritual. Kommissionen skal desuden vurdere, om der er behov for et særskilt dåbsritual for unge og voksne, og hvis kommissionen anbefaler det, skal den udarbejde forslag til et sådant ritual.
8. Kommissionen skal udarbejde et udkast til vejledning for, hvordan dåb uden for højmessen skal forløbe. Det forudsættes, at dåbsritualet anvendes i sin helhed.
9. Kommissionen skal udarbejde et udkast til vejledning for brug af inddragende symboler og tiltag i forbindelse med dåben såvel i som uden for højmessen. Vejledningen skal indledes med en vurdering af de inddragende symbolers betydning teologisk og folkeligt set.
10. Kommissionen skal ajourføre den eksisterende vejledning til faddertiltale(vidne-tiltale) til brug ved dåb af såvel børn som unge og voksne.

Kommissionen skal i sit arbejde være opmærksom på følgende forudsætninger:

- Dåben er et sakramente og en frelseshandling.
- Fastholdelse af, at vi er én kirke, og på tværs af landet og menighederne fælles om dåbens sakramente.
- Bevidsthed om, at vi står i en tradition, evangelisk-luthersk, grundtvigsk, pietistisk, som folkekirke og som del af Kristi kirke i verden (den hellige almindelige kirke).
- Bevidsthed om samtid, kultur og samfund, herunder sprog og erfaring såvel som fremmedhed og andethed, som beskrevet ovenfor, II, punkt 6,
- Tekstlæsninger, direkte som indirekte, i dåbsritualet skal ske fra den autoriserede bibeloversættelse.
- Det samlede forløb af dåbsritualet fastlægges og autoriseres.

III. Tilrettelæggelse af Dåbskommissionens arbejde

Dåbskommissionen nedsættes i maj 2023 og skal afslutte sit arbejde ved udgangen af marts 2027. Kommissionens arbejde opdeles i tre faser.

Fase et: De første to år (2023-24) skal kommissionen belyse de spørgsmål, der er beskrevet i punkt 1-10, jf. ovenfor, og komme med konkrete forslag hertil.

Fase to: I 2025 offentliggør kommissionen sine vurderinger i en midtvejsrapport. Har vurderingerne ført til konkrete forslag, sendes disse i bred offentlig

høring med mulighed for afprøvning af de forskellige forslag. Såvel midtvejsrapport som vejledninger, som beskrevet ovenfor, II, punkt 8-10, indgår i den offentlige høring.

Fase tre: I 2026 foretager kommissionen en vurdering af de indkomne hørings-svar og udarbejder på den baggrund sin betænkning med anbefaling af, hvorvidt der skal eller ikke skal indstilles et nyt ritual til autorisation. Hvis kommissionen indstiller, at der autoriseres et nyt ritual, skal betænkningen indeholde et konkret forslag til dette ritual.

Kommissionens betænkning skal endvidere indeholde konkrete udkast til vejledninger, som beskrevet ovenfor, II, punkt. 8-10.

Betænkningen afleveres til kirkeministeren ultimo marts 2027.

Kommissionen vil kunne konsultere og invitere relevante personer uden for kommissionen til møder og internater for at få særlige temaer inden for kommissoriet belyst.

Kort beskrivelse af høringsfasen

Høringsfasen 2025 vil forløbe som følger:

Kommissionens vurdering og evt. forslag sendes i bred, offentlig høring med mulighed for afprøvning. Det vil være muligt at afgive høringssvar, uanset om man konkret har afprøvet kommissionens forslag eller ej.

Høringsfasen skal suppleres med kvalitative interviews.

Høringsfasen løber fra april 2025 til og med december 2025. Herefter samles og systematiseres høringssvar og erfaringer.

Kommissionen skal i første kvartal 2026 afholde en konference som afrunding på høringsfasen. Konferencen skal være både fysisk og digital, så flest mulige kan deltage.